

Беззаперечність, або слухняні діти

Батьки часто скаржаться на те, що дитина надто неслухняна, примхлива, рухлива, агресивна тощо. І майже не буває батьків, яких непокоїть слухняність. Однак, **чи завжди слухняність — це добре?**

Нечасто, але трапляються абсолютно слухняні діти, які завжди слухаються дорослих. На перший погляд, дитину, що ніколи не виявляє злості, роздратування, гніву, можна назвати ідеальною. Такі діти виконують домашні обов'язки, чемні у спілкуванні, слухняні з батьками і вихователями.

Дорослі їх хвалять, ставлять за приклад і не підозрюють, що така поведінка дитини дає привід для тривоги. Зазвичай така дитина

слухається не лише дорослих, а й старших дітей, і однолітків, та просто усіх, хто їй щось наказує чи просить. І незнайомців у тому числі! І це небезпечно! Невміння наполягати на своєму, поводитися незалежно – це **МОРАЛЬНА СЛАБКІСТЬ**. Аби отримати схвалення, діти відмовляються від власних бажань і виконують те, чого хоче від них оточення.

Зазвичай такі діти не вміють спілкуватися, їм незатишно у колективі, вони не вміють себе захистити, не мають друзів, часто бувають апатичними, не мають якихось інтересів, бо батьки придушили у них прагнення до пізнання світу. Адже ці діти живуть за наказами: що читати, що малювати, що любити, у що бавитися.

Щоб дитина вчилася захищати свою особистість, свої інтереси, вчилася протистояти чужому ворожому контролю, їй треба допомагати вирішувати проблеми, а не наказувати: "Роби так!".

До чого призводить безмежна слухняність?

Розглянемо поширений випадок. Дитина відмовляється їсти або не хоче якоїсь страви. Більшість мам і бабусь намагаються придушити такий опір у зародку: адже дитина повинна добре харчуватись. Це велика помилка. Маленькі діти ніколи не відмовляються від їжі через примхи. Вони справді не хочуть у цей момент їсти. Їх організм не потребує їжі саме зараз. Але мама чи бабуся швидко переконують їх у тому, що ліпше зробити вигляд, що їси, ніж спробувати пояснити, що ти цього не хочеш. Так і відбувається роздвоєння особистості дитини, яка надягає маску, привчається прикидатися і брехати.

Притлумлений протест, необхідність приховувати свої почуття і бажання породжують гнів на батьків, який, звісно, не виривається у слухняної дитини назовні. Цей гнів (агресія) заганяється всередину і спрямовується на самого себе (так виникають комплекс вини, комплекс неповноцінності). Внутрішня агресія насамперед шкодить здоров'ю. Ідеально слухняні діти зазвичай часто хворіють, у них ослаблений імунітет. "Втеча" в хворобу для слухняних дітей часто є самопокаранням за "погані злі думки". Отже, самооцінка в них сильно знижується. Такі діти відчувають безпідставне почуття провини.

Внутрішня агресія може набутися деструктивних форм (однією з таких форм у підлітковому чи юнацькому віці є "втеча" – втеча з дому, "втеча" в погану компанію, в секту, в алкоголізм, у наркотики тощо). Що відбувається у підлітковому віці з дітьми, яких у ранньому дитинстві не тільки не навчили відстоювати свої права,

боротися за них, а й категорично забороняли це робити? Такі підлітки "втікають" уже не в хворобу, а просто з дому чи в "іншу реальність" – за допомогою психоактивних речовин, комп'ютерних ігор чи Інтернету. І тоді реальний світ починає сприйматись як ірреальний, в який підліток мусить раз у раз повертатись (коли нема наркотика чи грошей на гру тощо). І поступово особистість гине, оскільки буквально переходить в інший світ, розчиняється в ньому.

Звісно, далеко не кожна слухняна дитина матиме психічну хворобу, це буває рідко. Не завжди, на щастя, потрапляє й у залежність. Але ЗАВЖДИ її розвиток, особливо особистісний, гальмується.

Поради батькам:

1) Якщо ваша дитина – ідеально слухняна, задумайтесь: чому вона боїться бути "поганою"? Може, тому, що боїться втратити вашу любов? Батьки повинні показувати дитині, що ніколи не розлюблять її, за будь-яких ситуацій. Батьки завжди мають відділяти особистість від вчинку, оцінювати вчинок, а не особистість ("я тебе люблю, але ти вчинив погано, мені неприємно", "я розумію, ти зараз гніваєшся, але це так негарно, коли ти кричиш", "ти розбив чашку, це напевно тому, що поспішав", тощо).

2) Дайте дитині свободу вибору. Поясніть дитині, що всі люди різні, і вона – не така, як усі, і це прекрасно! Якщо донька не хоче одягати цю сукенку – не треба її змушувати, бо "мама краще знає". Слід зважати на бажання дитини, тоді вона буде впевнена у собі й самостійна, а не пасивна й байдужа. Запитуйте її думку. Дитині важливо знати, що ви ставитесь до неї, як до рівної, це підвищує її самооцінку.

3) Не порівнюйте малюка з іншими дітьми. Користі ніякої, а комплекси набути легко. "Усі діти як діти, бавляться разом, а мій сидить у траві і невідомо що роздивляється!" – обурюється якась мама на дитячому майданчику. Такі слова принижують, вбивають упевненість у своїх силах. Не можна й змушувати дитину бавитися з іншими, бо вона цього НЕ ХОЧЕ, адже є діти, які не люблять шумних ігор.

4) "Тихі" діти зазвичай надто критичні до себе. Старайтесь менше звертати увагу на недоліки, частіше підкреслюйте успіхи. Щира похвала додасть упевненості в собі, фальшива – підірве довіру до вас.

5) Не квапте дитину. Дайте їй час дослідити світ чи виконати самостійну дію у такому темпі, який для неї природний.

6) У спільній роботі чи іграх дайте дитині зробити "останній штрих". Ніщо так не зміцнює віру в себе, як радість від успіхів.